

Mottagare
Regionstyrelsen

Motion. Utveckla förtidsröstning i allmänna val

Förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen anses besvarad.

Sammanfattning

Den 12 juni 2024 inkom motionen Utveckla förtidsröstning i allmänna val, till regionfullmäktige från Vänsterpartiet. Motionen har den 27 januari behandlats i Valnämnden.

Motionen innehåller en beskrivning av förutsättningarna med lokaler samt öppettider för förtidsröstning vid Europaparlamentsvalet 2024. Motionen innehåller tre yrkanden:

Att fler än tre ställen för förtidsröstning finns i Visby under de allmänna valen 2026. Minst ett av dem ska finnas i centrala Visby och ha öppet i princip alla dagar och ha väl anpassade öppettider så att personer med kontorsarbetstider kan förtidsrösta efter arbetsdagens slut.

Att, om ingen annan lösning finns, tillfälligt skapa en egen förtidsröstningslokal på eller i närheten av Östercentrum i Visby under de allmänna valen 2026.

Att utvärdera valen för tillgänglighet ur funktionshinderperspektiv i samarbete med Funkisam.

Ärendebeskrivning

Enligt vallag (2005:837) är kommunen skyldig att ha endast ett förtidsröstningsställe öppet under hela förtidsröstningsperioden. Samtidigt ska det vara tillgängligt för alla, detta är något som valnämnden på Gotland varit måna om under årens lopp och har därför alltid sett till att ha flera förtidsröstningsställen väl spridda över hela ön. Kraven på förtidsröstningen och på lokalerna under åren ökats vilket har gjort det svårare att få till förtidsröstning på vissa platser.

En ny lagstiftning trädde i kraft 1 december 2025 som syftar till att öka skyddet av de allmänna valen och stärka väljarnas möjlighet att utnyttja sin rösträtt. Det innebär bland annat tydligare krav på att röstningen ska vara tillgänglig för alla väljare.

Nytt för valet 2026 är även en moderniserad förtidsröstning som kräver bland

annat dator, handskanner och nätverksuppkoppling vilket kan bli en utmaning både för etablerade förtidsröstningsställen och för nya ställen.

När det gäller öppettiderna för röstmottagning på Almedalsbiblioteket så kommer valnämnden att bemanna upp med personal så att öppettiderna kan utökas.

Det har sedan valen 2014 inte gått att få till något förtidsröstningsställe i närheten av Östercentrum vilket beror på svårigheter med att hitta en lämplig lokal. Valnämnden har tittat på möjligheterna inför varje val och så även inför valet 2026. Ett par olika förslag har kommit upp som skall undersökas närmare nu under våren.

När det gäller tillgänglighet har valnämnden och dess kansli alltid med sig Myndigheten för delaktighets checklista för tillgängliga val, i arbetet med lokaler.

Valsamordnare besöker också tillgänglighetsrådet inför varje val för att ge information och lyssna in behov. Nästa inbokade besök är i samband med deras nästa möte 4 februari 2026. Valnämnden ser positivt på att ett samarbete med Funkisam initieras.

Inför valet 2022 köptes en avläsningsskanner in som läser upp i hörlurar vad som står på valsedlar, den finns tillgänglig i receptionen på Visborg vid förtidsröstning. Alla vallokaler har förstoringsglas och där det behövs även extra belysning. Nytt för valet 2026 är att samtliga kommuner ska ange följande uppgifter om tillgänglighet som respektive vallokal och röstningslokal ska uppfylla:

- Parkeringsmöjlighet finns i anslutning till lokalen
- Lokalen är tillgänglig för personer som använder rullstol
- Lokalen har kontrastmarkeringar
- Extra belysning
- Förstoringshjälpmedel.

Bedömning

Regionstyrelsen instämmer valnämndens bedömning att motionen anses besvarad. Valnämnden arbetar aktivt med de olika delarna som Vänsterpartiet yrkar på. Valnämnden söker nya förtidsröstningsställen i centrala Visby och det finns en plan för bemanning vilket kan leda till utökning av öppettiderna. Ny lagstiftning kommer leda till en ökad tillgänglighet för olika målgrupper och hjälpmedel är redan inköpta.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse regionstyrelseförvaltningen 2026-02-02
Valnämnden 2026-01-27

Motion daterad 2024-06-12

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Elin Lydahl
Administrativ direktör och bitr. förvaltningschef

Skickas till
Motionären